
Univerzity se bojí o svobody

Univerzity se bojí o svobody

27.1.2009, rubrika: Titulní strana, strana: 1, autor: Marek Příbil
Ministr školství představil vládě Bílou knihu o školství * Počítá s půjčkami pro studenty i školným

Plán reformy vysokých škol, který včera schválila vláda, má zásadně změnit postavení VŠ. Počítá také se zavedením školného zhruba od roku 2014.

Návrh vycházející z tzv. Bílé knihy terciárního vzdělávání zpracované ministerstvem školství však vyvolal pobouření představitelů řady škol a opoziční soc. dem. Lidovci jsou rozdělení.

Podle premiéra Mirka Topolánka (ODS) bude nyní zpracován věcný záměr zákona. Školné má být v něm připraveno, ale v tomto volebním období až do roku 2010 zavedeno nebude.

Spolu se zeleným ministrem školství Ondřejem Liškou (SZ) má celou vysokoškolskou reformu zpracovat i ministr financí Miroslav Kalousek (KDU-ČSL).

Někteří lidovci se přitom minulý týden k Bílé knize vyjádřili odmítavě kvůli nejasnému legislativnímu procesu a negativnímu postoji univerzit.

Šéf KDU-ČSL Jiří Čunek, který ve vládě již neseďí, včera pro Právo uvedl: „Bílou knihu vláda vzala na vědomí, naše výhrady ale stále platí. Teď jde o to, jak se s nimi ministr Liška vypořádá.“

Čunkovi vadí, že dokument nijak podrobně neřeší plánované zavedení školného. „V materiálu není nijak specifikováno, které skupiny mají platit a které budou osvobozeny,“ dodal.

Bývalý ministr pro legislativu Cyril Svoboda už minulý týden upozornil: „Není možné, aby tento materiál v sobě skrýval tak zásadní otázky, jako je školné, aniž by byl připraven věcný záměr zákona se všemi důsledky, které jsou s tím spojeny.“

„Školné by nemělo být součástí koncepce, když ho tato vláda nemá ve vládním programu,“ řekla lidovecká expertka na školství a poslankyně Michaela Šojdrová.

(Pokračování na str. 2)

(Pokračování ze str. 1)

Tyto výtky Liška označil za nedorozumění, neboť koaliční partner podle něj neměl dost informací o rozpracování zákona. „Školné tato vláda nezavede. Nejdříve v roce 2014 budeme moci uvažovat, že by školné bylo zavedeno. Udělá to až příští vláda poté, co vyhodnotí, zda systém finanční podpory studentů funguje dostatečně,“ řekl Liška.

Stínový ministr ČSSD Jiří Havel označil zavedení školného v době hospodářské krize za nevkusné. Topolánkův kabinet snížil financování výuky vysokých škol v přepočtu na studenta. „Hůře se k českým vysokým školám chovali jen okupanti,“ zopakoval Havel včera pro ČTK svůj nedávný výrok.

Liška k tomu uvedl, že s ohledem na výrok soc. dem. hejtmána Davida Ratha o Adolfu Hitlerovi už nemůže brát připomínky Havla, evokující rovněž nacismus, vážně.

Liška prohlásil, že proti reformám reprezentovaným Bílou knihou se postavila jen Karlova univerzita. Akademický senát UK totiž vládu požádal, aby současný návrh reformy zamítl.

Obává se i ztráty autonomie a pravomocí akademických senátů, které by svá rozhodnutí, například o jmenování představitelů škol, musely konzultovat s lidmi mimo akademickou obec. Premiér uvedl, že všechny připomínky univerzit byly do dokumentu zapracovány.

Plánují i stávkou

„Co řeknu, jsou silná slova, ale to, co tvrdí pan ministr i pan premiér, není pravda. Máme k dispozici pouze staré materiály. Bílou knihu, kterou dnes vláda projednala, vůbec neznáme,“ řekl včera Právu předseda Akademického senátu Filozofické fakulty UK Petr Christov.

S oficiálně známými návrhy reformy vysokoškolského systému podle něj nesouhlasí fakulty z univerzit v Brně, Olomouci, Ústí nad Labem, Českých Budějovicích i Hradci Králové.

„Nebude-li ministerstvo školství dál reagovat na výtky univerzit, přistoupili by akademikové v krajním případě k dalším krokům, jako jsou stávky nebo bojkot přijímacích zkoušek,“ upozornil Christov.

V pátek rektori ve svém usnesení rovněž dodali, že reformy jsou předem odsouzeny k nezdaru, bojují-li školy o holé přežití. Třeba humanitní obory, třeba na pedagogických a filozofických fakultách, jsou na pokraji krachu.

Paroubek: Reforma VŠ je asociální

Šéf ČSSD Jiří Paroubek byl ještě tvrdší. „Považujeme tvář v tvář ekonomické krizi za nepochopitelné, že vláda přijala záměr, který zavedení školného na vysokých školách akceptuje,“ oznámil Paroubek v reakci na rozhodnutí vlády.

Považuje za neodpovědné, že vláda záměr schválila proti vůli zástupců vysokých škol, kterých se tato opatření budou primárně týkat. „Vláda svým rozhodnutím doslova připravila cestu k zabouchnutí dveří před nosem tisícům mladých lidí, jejichž rodiny se díky ekonomické krizi budou potýkat s těžkou sociální situací,“ dodal Paroubek.

„Chudí platí už dnes“

Podle Lišky však mají nyní menší šance na VŠ vzdělání mladí lidé ze sociálně slabšího prostředí. „Paradoxně tak na státních vysokých školách studují bohatí zadarmo, zatímco chudší studenti studují na soukromých VŠ, kde školné platí,“ uvedl ministr.

Reformu naopak vítají soukromé firmy. „Z pohledu firem vysoké školství už dlouho potřebovalo změny obsažené v Bílé knize. Jejich realizace by významně prohloubila a zefektivnila spolupráci podniků a univerzit,“ řekl například ředitel vnějších vztahů Škoda Auto Radek Špicar.

Foto popis| Ministr školství Ondřej Liška na včerejším zasedání vlády.

Hlavní body reformy vysokých škol * Zavedení školného, kterému by měl předcházet systém půjček na vzdělávání. * Financování výzkumu a vývoje na VŠ by se řídilo podle výsledků (patenty, vědecké publikace) se zvláštní podporou některým oborům (regionálně orientovaným, uměleckým). * Změna povinností a kompetencí správních rad, a akademických senátů tak, aby si o svých vnitřních záležitostech rozhodovaly samy univerzity. Zároveň posílení vlivu externích aktérů, například zástupců regionální veřejné správy, podnikatelů, absolventů univerzity. * Zřízení Rady pro terciární vzdělávání (RTV), která by koordinovala spolupráci univerzit a zaměstnavatelů; RTV by měla navrhnout správní radu, která posílí svůj význam a podílela by se například na volbě. * Přijímačky na VŠ založené na obecných studijních předpokladech, ne na konkrétních znalostech. (Zatím se nepředpokládá, že by státní maturita byla vstupenkou na VŠ.) * Nároky na financování a akreditaci oborů by byly nastaveny tak, aby se školy rozvrstvyly na výzkumné, vzdělávací a profesně orientované. * Zahrnutí krátkých studijních programů vyšších odborných škol do VŠ systému. * Podpora soukromých firem ve spolupráci s univerzitním výzkumem a vývojem; vznik agentur zaměřených na propagaci a komercializaci výzkumů.